รายวิชาคณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค16101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง แบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยการบวกหรือการลบ

ครูผู้สอน ครูทรงพล ลิ้มทรงธรรม
ครูรุจิรดา เวทยนุกูล

แบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงโดยการบวกหรือการลบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ของจำนวนและเขียนตัวเลขแสดงจำนวนในแบบรูปของจำนวนนับที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยการบวกหรือการลบ

นักเรียนคิดว่ารูป 12 รูปที่กำหนดให้ข้อใดมีความสัมพันธ์ลักษณะแบบรูป เพราะเหตุใด

1

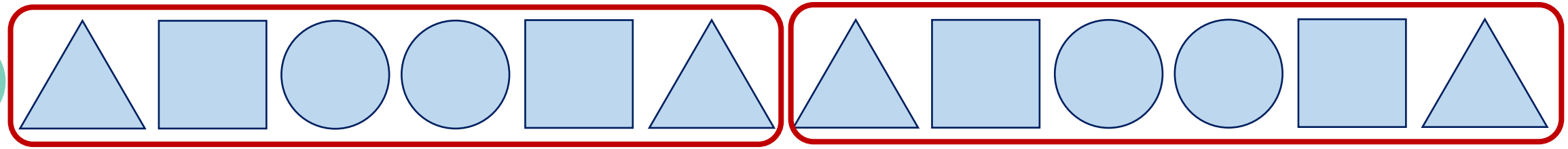

2

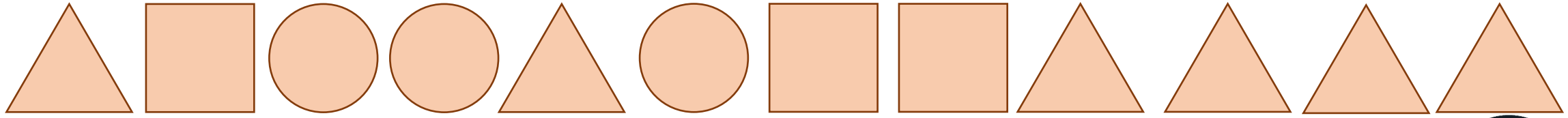

จำนวนในแบบรูปนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

158 183 208 233 258

158 183 208 233 258

1) จำนวนที่ 1 ถึง 5 เพิ่มขึ้นหรือลดลง

เพิ่มขึ้น

2) จำนวนที่ 1 ถึง 5 ที่สัมพันธ์กันโดยการบวกหรือการลบ

การบวก

158 183 208 233 258

3) นักเรียนมีวิธีการหาว่าเพิ่มขึ้นอย่างไร

- นำจำนวนที่ 2 ลบด้วยจำนวนที่ 1

ดังนั้น 183 - 158 = 25

- นำจำนวนที่ 3 ลบด้วยจำนวนที่ 2

ดังนั้น 208 - 183 = 25

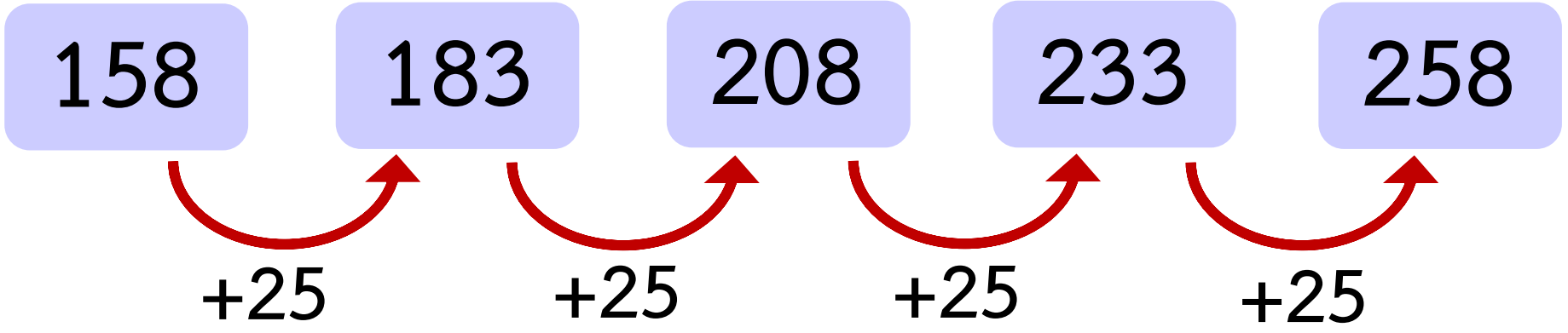

จำนวนที่อยู่ถัดจาก 258 เป็นจำนวนใด เพราะเหตุใด

283 เพราะ เพิ่มขึ้นจาก 258 อีก 25

เป็น 258 + 25 = 283

จำนวนในแบบรูปนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

615 565 515 465 415

615 565 515 465 415

1) จำนวนที่ 1 ถึง 5 เพิ่มขึ้นหรือลดลง

ลดลง

2) จำนวนที่ 1 ถึง 5 ที่สัมพันธ์กันโดยการบวกหรือการลบ

การลบ

615 565 515 465 415

3) นักเรียนมีวิธีการหาว่าลดลงอย่างไร

- นำจำนวนที่ 1 ลบด้วยจำนวนที่ 2

ดังนั้น 615 - 565 = 50

- นำจำนวนที่ 2 ลบด้วยจำนวนที่ 3

ดังนั้น 565 - 515 = 50

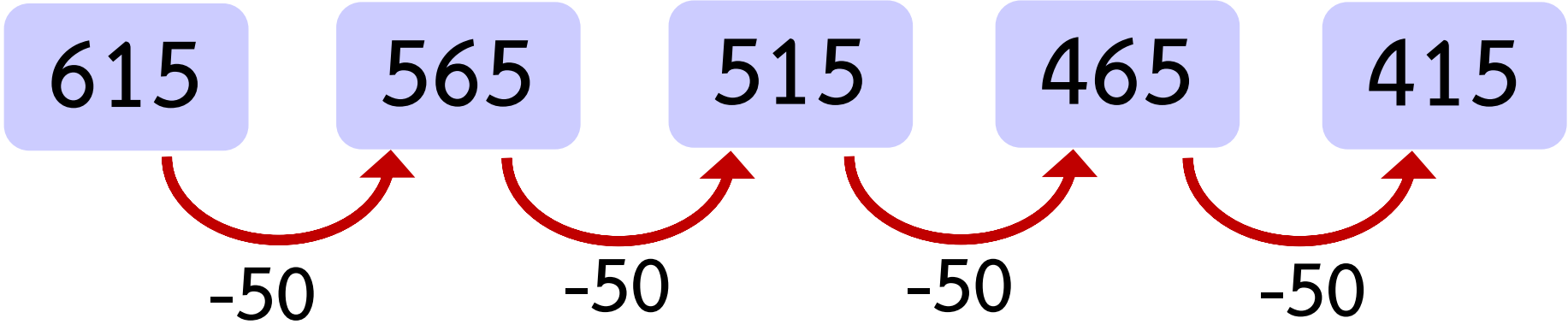

จำนวนที่อยู่ถัดจาก 415 เป็นจำนวนใด เพราะเหตุใด

365 เพราะ ลดลงจาก 415 อีก 50

เป็น 415 - 50 = 365

20 21 23 26 30 35 41 48 ...

จำนวนที่ 1 คือ 20

จำนวนที่ 2 คือ 21 จำนวนที่ 2 เพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ 1 เท่าไร

หาได้จาก 21 - 20 = 1 เพิ่มขึ้น 1

จำนวนที่ 3 คือ 23 จำนวนที่ 3 เพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ 2 เท่าไร

หาได้จาก 23 - 21 = 2 เพิ่มขึ้น 2

20 21 23 26 30 35 41 48 ...

จำนวนที่ 4 คือ 26 จำนวนที่ 4 เพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ 3 เท่าไร

หาได้จาก 26 - 23 = 3

เพิ่มขึ้น 3

จำนวนที่ 5 คือ 30 จำนวนที่ 5 เพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ 4 เท่าไร

หาได้จาก 30 - 26 = 4

เพิ่มขึ้น 4

20 21 23 26 30 35 41 48 ...

จำนวนที่ถัดจาก 30 คือ 35 และ 35 เกิดจากการบวกจำนวนใด

$30 + 5 = 35$

จำนวนที่ถัดจาก 35 คือ 41 และ 41 เกิดจากการบวกจำนวนใด

$35 + 6 = 41$

จำนวนที่ถัดจาก 41 คือ 48 และ 48 เกิดจากการบวกจำนวนใด

$41 + 7 = 48$

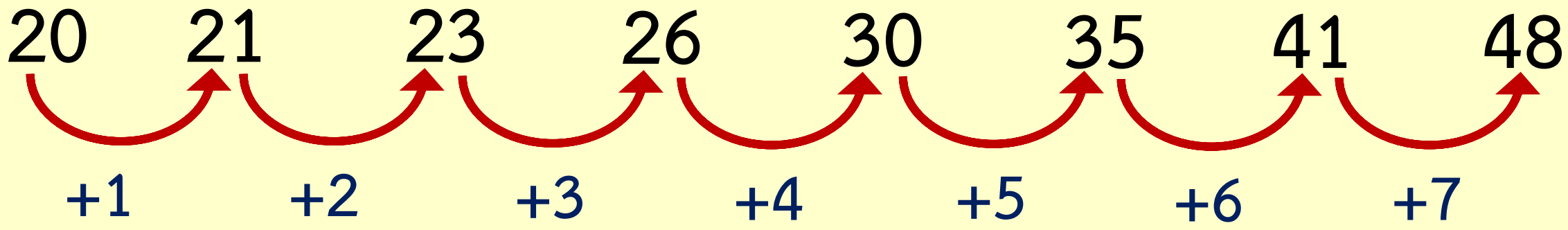

เพิ่มขึ้นเท่า ๆ กันหรือไม่

- ไม่เท่ากัน

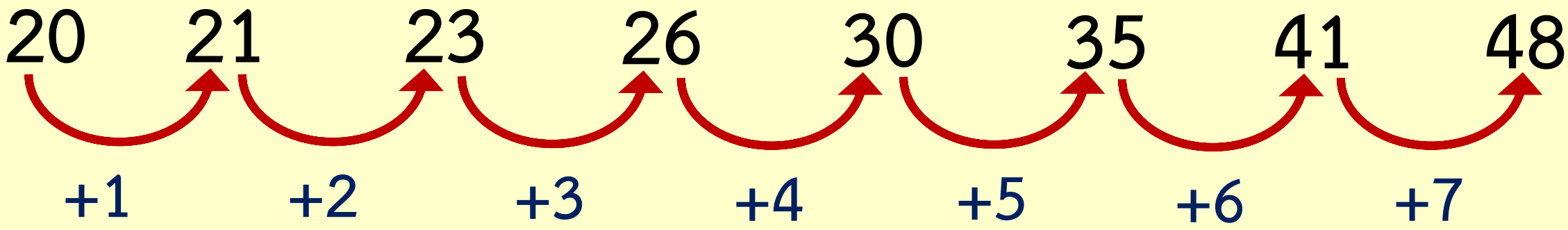

จำนวนที่อยู่ถัดจาก 48
เป็นจำนวนใด เพราะเหตุใด

56 เพราะ เพิ่มจาก 48 อีก 8
เป็น 48 + 8 = 56

2,000 1,990 1,970 1,940 1,900 1,850 1,790 ...

จำนวนที่ 1 คือ 2,000

จำนวนที่ 2 คือ 1,990 จำนวนที่ 2 ลดลงจากจำนวนที่ 1 เท่าไร

หาได้จาก 2,000 - 1,990 = 10 ลดลง 10

จำนวนที่ 3 คือ 1,970 จำนวนที่ 3 ลดลงจากจำนวนที่ 2 เท่าไร

หาได้จาก 1,990 - 1,970 = 20 ลดลง 20

2,000 1,990 1,970 1,940 1,900 1,850 1,790 ...

จำนวนที่ 4 คือ 1,940 จำนวนที่ 4 ลดลงจากจำนวนที่ 3 เท่าไร

หาได้จาก 1,970 - 1,940 = 30

ลดลง 30

จำนวนที่ 5 คือ 1,900 จำนวนที่ 5 ลดลงจากจำนวนที่ 4 เท่าไร

หาได้จาก 1,940 - 1,900 = 40

ลดลง 40

2,000 1,990 1,970 1,940 1,900 1,850 1,790 ...

จำนวนที่ 6 คือ 1,850 จำนวนที่ 6 ลดลงจากจำนวนที่ 5 เท่าไร

หาได้จาก 1,900 - 1,850 = 50

ลดลง 50

จำนวนที่ 7 คือ 1,790 จำนวนที่ 7 ลดลงจากจำนวนที่ 6 เท่าไร

หาได้จาก 1,850 - 1,790 = 60

ลดลง 60

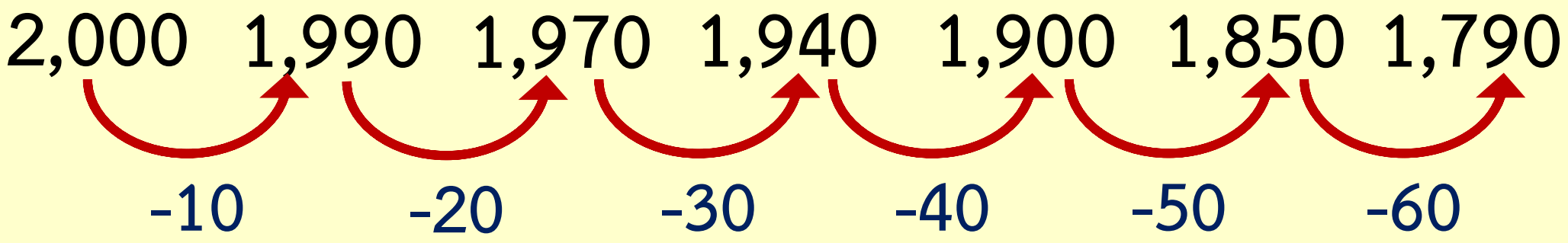

ลดลงเท่า ๆ กันหรือไม่

- ไม่เท่ากัน

2,000 1,990 1,970 1,940 1,900 1,850 1,790

-10 -20 -30 -40 -50 -60

จำนวนที่อยู่ถัดจาก 1,790
เป็นจำนวนใด เพราะเหตุใด

1,720 เพราะ ลดจาก 1,790 อีก 70
เป็น 1,790 - 70 = 1,720

ตอบได้มีรางวัล

0 1 1 2 3 5 8 13 21

จำนวนในแบบรูปมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

จำนวนในแบบรูปมีความสัมพันธ์แบบเพิ่มขึ้น

เพิ่มขึ้นอย่างไร

0	1	1	2	3	5	8	13	21
		↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
		0 + 1	1 + 1	1 + 2	2 + 3	3 + 5	5 + 8	8 + 13

0 1 1 2 3 5 8 13 21

<u>จำนวนที่อยู่ถัดจาก 21 เป็นจำนวนใดเพราะเหตุใด</u>

34 เพราะ เกิดจากการนำ 2 จำนวนก่อน
หน้าที่อยู่ติดกันมาบวกกัน
เป็น 13 + 21 = 34

จำนวนฟีโบนัชชี หรือ เลขฟีโบนัชชี

คือจำนวนที่เรียงลำดับกันดังต่อไปนี้

0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, ...

สังเกตได้ว่า 2 จำนวนแรกคือ 0 และ 1 จำนวนถัดไป
เท่ากับผลบวกของจำนวน 2 จำนวนก่อนหน้าที่อยู่
ติดกัน ซึ่งคิดค้นโดย นักคณิตศาสตร์ชาวอิตาลี
ชื่อ เลโอนาร์โด ฟีโบนัชชี (Leonardo Fibonacci)

เรียบเรียงจาก : http://stemforlife.ipst.ac.th

ใบกิจกรรมที่ 5.1

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. ครูให้นักเรียนจับคู่ และแจกใบกิจกรรมที่ 5.1 ซึ่งเป็นแผ่นตารางร้อย

2. ครูเดินดูนักเรียน ให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. ให้นักเรียนเขียนตัวเลขแสดงจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 10, 11 หรือ 9 อย่างละ 2 แบบรูป

2. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มทำเสร็จแล้วส่งตัวแทนมานำเสนอผลงาน

ใบกิจกรรมที่ 5.1

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนตัวเลขแสดงจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ 10, 11 หรือ 9 อย่างละ 2 แบบรูป แล้วเขียนตัวเลขแสดงจำนวนของแบบรูป โดยจำนวนที่เพิ่มขึ้นให้เริ่มต้นจำนวนในแถวที่ 1 เป็นจำนวนที่ 1 และจำนวนที่ลดลงให้เริ่มต้นจำนวนในแถวที่ 10 เป็นจำนวนที่ 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

เฉลย

ใบกิจกรรมที่ 5.1

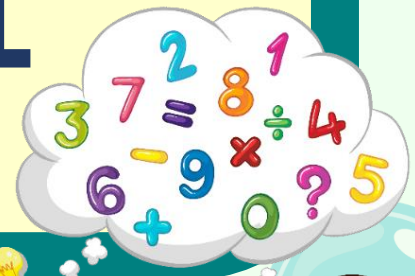

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่เพิ่มขึ้นทีละ 10

ได้แก่

1 11 21 31 41 51 61 71 81 91

8 18 28 38 48 58 68 78 88 98

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่เพิ่มขึ้นทีละ 11

ได้แก่

3 14 25 36 47 58 69 80 91

7 18 29 40 51 62 73 84 95

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่เพิ่มขึ้นทีละ 9

ได้แก่

4 13 22 31 40 49 58 67 76 85 94

10 19 28 37 46 55 64 73 82 91

100

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่ลดลงทีละ 10

ได้แก่

92 82 72 62 52 42 32 22 12 2

95 85 75 65 55 45 35 25 15 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่ลดลงทีละ 11

ได้แก่

93 82 71 60 49 38 27 16 5

98 87 76 65 54 43 32 21 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

จำนวนที่ลดลงทีละ 9

ได้แก่

99 90 81 72 63 54 45 36 27 18 9

94 85 76 67 58 49 40 31 22 13 4

สรุปบทเรียน

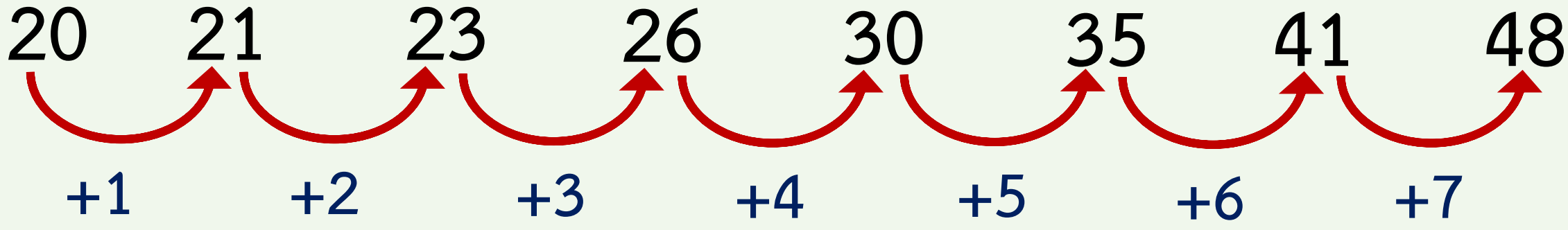

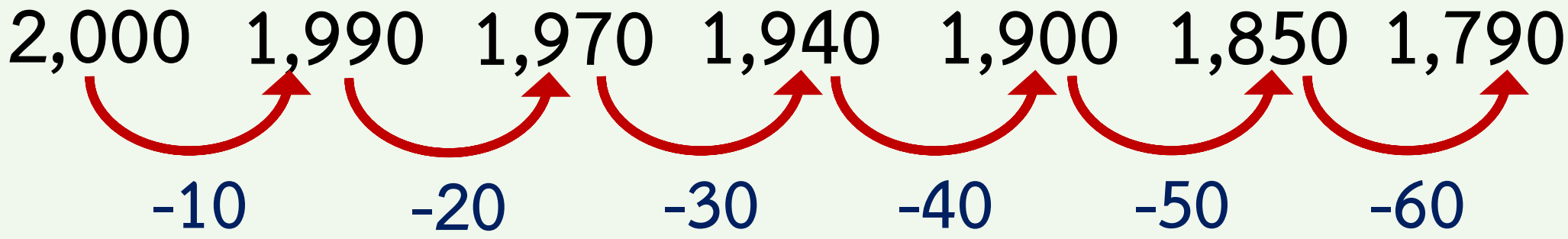

แบบรูปของจำนวนเป็นชุดของจำนวนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่ง ในวันนี้เป็นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนโดยการบวกหรือการลบ

แบบฝึกหัด 5.1

แบบฝึกหัด 5.1

1. พิจารณาแบบรูป เขียนตัวเลขแสดงจำนวนใน ☐

1) 40 49 58 ☐ 76 ☐ ☐ 103
2) 118 133 148 ☐ 178 193 ☐ ☐
3) 276 246 216 ☐ ☐ 126 ☐
4) 807 927 1,047 ☐ ☐ 1,407
5) 1,002 902 802 ☐ ☐ ☐ 402
6) 1,539 1,664 1,789 ☐ 2,039 ☐ ☐

2. พิจารณาแบบรูป เขียนตัวเลขแสดงจำนวนใน ☐

1) 8 9 12 ☐ ☐ 33 ☐ 57
2) 11 19 26 ☐ 19 26 11 ☐ 26 ☐
3) 35 36 38 ☐ 45 ☐ ☐ 63
4) 99 97 94 90 ☐ ☐ 72 ☐
5) 200 195 185 ☐ 150 ☐ ☐ 60

3. สร้างแบบรูปของจำนวนที่มีความสัมพันธ์ดังนี้

1) เพิ่มขึ้นทีละ 15

60 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2) ลดลงทีละ 28

200 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

บทเรียนครั้งต่อไป

แบบรูปของจำนวนที่เกิดจากการคูณและการหาร

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

1. ใบกิจกรรมที่ 5.2
2. แบบฝึกหัด 5.2

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th